

Monumentnummer*: 522509

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 09 oktober 2001
Kadaster deel/nr 82704/94

Woonplaats*	Gemeente*			Provincie*			
's-Hertogenbosch	's-Hertogenbosch			Noord-Brabant			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Oranje Nassaulaan	7 A	A		5211 AS	's-Hertogenbosch		
Oranje Nassaulaan	7			5211 AS	's-Hertogenbosch		
Oranje Nassaulaan	9			5211 AS	's-Hertogenbosch		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*		Appartement aanduiding		Grondperceel	
's-Hertogenbosch	I					815	
's-Hertogenbosch	I	2726		A1			
's-Hertogenbosch	I	2726		A2			
's-Hertogenbosch	I	2726		A3			
's-Hertogenbosch	I					816	
's-Hertogenbosch	I	2078		A4			
's-Hertogenbosch	I	2078		A1			
's-Hertogenbosch	I	2078		A2			
's-Hertogenbosch	I	2078		A3			

Omschrijving**

Inleiding.

In de wijk Het Zand gelegen voormalig dubbel HERENHUIS met achtererf, afgezet door een tuinmuur. Het betreft een hoekwoning (nummer 7-7a) en een tussenwoning (nummer 9), begrensd door de Oranje Nassaulaan, de Verlengde Luybenstraat en de Mayweg. De wijk Het Zand is vanaf circa 1890 aangelegd in een gebied tussen de oude binnenstad en het spoor en ontleent zijn naam aan de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

noodzakelijke ophoging van het terrein dat voor militaire inundaties was afgegraven. De woningen werden gerealiseerd door particulier initiatief en voornamelijk betrokken door welgestelde Bosschenaren. Vanaf de Stationsweg, de primaire hoofdweg van Het Zand, neemt de rijkdom in ornamentiek van de bebouwing in noordelijke en zuidelijke richting af, hetgeen correspondeert met de oorspronkelijke grondprijzen en de sociale status van de voormalige eigenaren en bewoners. De herenhuizen, thans als woonhuis annex kantoor/bedrijf in gebruik, werden gebouwd in 1903 door de uit België afkomstige architect J. Dony. Dony ontwierp in diverse stijlen. De toegepaste bouwstijl vertoont veel invloeden van de Neo-Renaissance. Ze werden gebouwd in opdracht van J.P. van Hoof. Nummer 7 is bij een latere splitsing in een beneden- en bovenwoning inwendig op onderdelen gewijzigd en acceptabel aangepast.

Omschrijving.

De gedeeltelijk onderkelderde bakstenen panden beslaan een L-vormige plattegrond en tellen aan de Oranje Nassaulaan en de Verlengde Luybenstraat twee bouwlagen en een kapverdieping onder een met Maasleien gedekt omlappend schilddak, bestaande uit een lang dakschild aan de straatzijde en een kort dakschild aan de achterzijde. Aan de minder representatieve zijden (Mayweg) tellen de huizen drie bouwlagen onder een plat dak dat aansluit op de korte dakschilden. Aan de achterzijde van beide huizen een eenlaags veranda-uitbouw met bovenliggend balkon met daartussen twee belendende, iets minder hoge eenlaags keukenuitbouwen onder plat. Centraal in het dakschild aan de Oranje Nassaulaan een aankappende trapgevel met toppilaster met aan weerszijden een houten dakkapel met Frans balkon voorzien van smeedijzeren hek onder een gedeeltelijk overstekend omlappend schilddak, verder kleinere dakkapellen en decoratief gemetselde schoorstenen, deels met speklagen en smeedijzeren sierankers. Nokbekroningen met pironnen. In het plat dak enkele daklichten. De met knipvoegen in kruisverband gemetselde panden worden (met name aan de representatieve zijden) verlevendigd door het gebruik van groen en geel geglazuurde baksteen en rode verblendsteen voor toepassing in ontlastingsbogen, speklagen en siermetselwerk; verder hardsteen voor entreetrappen, plinten, dorpels, cordon-, en waterlijsten, sluit- en aanzetstenen, erkerconsoles, brievenbussen en ter afdekking van en als sierstuk op de topgevels, tuinmuur en balkonbaluster. Gevelopeningen en entreeportieken rechtgesloten of onder segment-, rond-, of korfboog. Bovenlangs de gevels aan de Oranje Nassaulaan en Verlengde Luybenstraat een geprofileerde goot op klossen, deels opgenomen in een fries met siermetselwerk. Goot aan de Mayweg eenvoudiger uitgevoerd. Onderlangs de gevels een hardstenen plint. De voorgevel (Oranje Nassaulaan) van het in plattegrond en uiterlijke verschijningsvorm nagenoeg spiegelsymmetrisch opgezette dubbele herenhuis telt zowel op de begane grond als de verdieping zes traveeën, waarvan de rechter hoektravee is afgeschuind, hetgeen kenmerkend is voor de hoekoplossingen van de bouwblokken in het Zand. Veelal schuifvensters. Bovenlichten met ongekleurd (nummer 7-7a) en geel (nummer 9) kathedraalglas. Entreeportieken op de begane grond met beglaasde en betraliede dubbele paneeldeuren. Op de verdieping houten, rechthoekige erkeruitbouwen onder aankappende schilddakjes en op consoles. Rechteregevel aan de Verlengde Luybenstraat met detaillering als voornoemd. Originele boven elkaar geplaatste vensters. Achteregevels eenvoudiger uitgevoerd. Vensters onder segmentbogen, deels vervangen of versoberd. Bovenlichten veranda's met kleine roedenverdeling. Balkons deels met sierlijk gemetselde, deels met ijzeren geometrische balustraden. Het achtererf is van de straat afgescheiden door een bakstenen tuinmuur, afgedekt met hardsteen en verlevendigd met een speklaag van rode geprofileerde verblendsteen en casementen met muizentandlijst. In de muur twee getoogde toegangen onder een trapgeveltje met houten opgeklampte deuren.

De spiegelsymmetrische opzet van de plattegronden is bewaard gebleven. In het midden, direct achter de toegangsdeuren, de trap naar de verdiepingen met op de begane grond aan weerszijden een kamer-en-suite en achtergelegen serre- en keukenuitbouw. Van de interieurs zijn o.a. vermeldenswaard: kelders (voorraad- en kolenkelder) met troggewelven tussen profielijzer; vestibule met tochtdeuren voorzien van geel kathedraalglas met kleine roedenverdeling (alleen 9); hal met marmeren vloertegels (nummer 9),

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

dorpels en plinten; woonvertrekken met paneel(schuif-)deuren, deels voorzien van originele deurkrukken en sluitwerk, geprofileerde deurlijsten, plafonds met stucwerk en -lijsten en marmeren schouwen; trappenhuis met decoratief gesneden trapbalusters, bergkast onder de trap en daklicht op de overloop met geometrische roedenverdeling en gekleurd glas; keuken met terrazzovloer en -aanrecht, originele keukenkastjes, gootsteen, schouwbank en diverse wandtegels (vooral 9).

Waardering.

Het dubbele herenhuis is van algemeen belang. Het object bezit cultuurhistorische waarden als voorbeeld van woningen voor de meer welgestelden. De sociale status is nauw verbonden met de situering in stedenbouwkundige context. Daarnaast omdat het object als onderdeel van de eerste stadsuitbreiding buiten de wallen een belangrijke fase vertegenwoordigt in de stedenbouwkundige ontwikkeling van Den Bosch. Het object heeft architectuurhistorische waarden vanwege het belang van de gehanteerde stijl voor het oeuvre van architect Dony. Verder vanwege de hoogwaardige esthetische kwaliteiten van het architectonisch ontwerp, de verzorgde ornamentiek en afwisselende detaillering in de gevels en delen van het interieur. Het object heeft ensemblewaarden als onderdeel van de historische verkaveling langs een van de hoofdwegen van de wijk Het Zand. Er bestaat een sterke stilistische en architectonische relatie met belendende blokbebouwing, onder andere gelegen in de juxtapositie van de afgeschuinde hoek. Het object is van belang wegens de architectonische gaafheid en de vele bewaard gebleven elementen uit het interieur en draagt bij tot de visuele en structurele gaafheid van de wijk Het Zand.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis